

Верховний
Суд

ВИСНОВОК ЕКСПЕРТА У ГАЛУЗІ ПРАВА

Бурлаков С. Ю.
суддя Верховного Суду, к.ю.н.

Постанова КЦС ВС від 10.11.2020 у справі № 755/19186/18

Суд апеляційної інстанції не залучив до матеріалів справи висновок експерта у галузі права, оскільки такий висновок отриманий на звернення адвоката після вирішення справи у суді першої інстанції.

Відповідно до частини першої статті 114 ЦПК України учасники справи мають право подати до суду висновок експерта у галузі права щодо:

- 1) застосування аналогії закону чи аналогії права;
- 2) змісту норм іноземного права згідно з їх офіційним або загальноприйнятим тлумаченням, практикою застосування і доктриною у відповідній іноземній державі.

Зазначений відповідачем висновок не стосується визначених у частині першої статті 114 ЦПК України питань.

Клопотання відповідача, подане його представником до апеляційного суду про залучення експерта, не містить обґрунтування тих питань, для з'ясування яких має бути залучений зазначений експерт, тоді як підготовлений науково-правовий експертний висновок виходить за межі кола питань, передбачених частиною першою статті 114 ЦПК України.

Постанова КГС від 16.03.2021 у справі № 910/18649/19

П. 35. Суд апеляційної інстанції, обмежившись посиланням на підтвердження здебільшого науково-практичним висновком Торгово-промислової палати України від 13.12.2019 № 3202/21-10.4 наявності істотної зміни обставин (існування одночасно чотирьох умов), як підстави для внесення змін до Контракту у частині строку поставки другої партії продукції, та відсутність спростування відповідачем викладених у цьому висновку тверджень, на порушення положень статей 269, 282 ГПК України не надав належної оцінки зазначеному висновку в контексті його окремого процесуально-правового регулювання нормою статті 109 цього Кодексу, відповідно до імперативних вимог якої *висновок експерта у галузі права не є доказом*, має допоміжний (консультативний) характер і не є обов'язковим для суду. Суд може посилатися в рішенні на висновок експерта у галузі права як на джерело відомостей, які в ньому містяться, та має зробити самостійні висновки щодо відповідних питань.

Наведене свідчить про помилковість висновку апеляційного суду щодо неспростування відповідачем належними і допустимими доказами у розумінні статей 76, 77 ГПК України тверджень, викладених у зазначеному науково-практичному висновку.

Постанова КАС ВС від 30.10.2018 у справі № 826/6667/16

Пунктом першим частини першої статті 112 КАС України визначено, що учасники справи мають право подати до суду висновок експерта у галузі права щодо:

- 1) застосування аналогії закону чи аналогії права;
- 2) змісту норм іноземного права згідно з їх офіційним або загальноприйнятим тлумаченням, практикою застосування, доктриною у відповідній іноземній державі.

За приписами частини 1 статті 113 КАС України висновок експерта у галузі права не є доказом, має допоміжний (консультативний) характер і не є обов'язковим для суду.

Суд зазначив, що висновок експерта з питань права не є доказом, а його прийняття та врахування є правом, а не обов'язком суду.

До того ж такий висновок може стосуватися лише передбачених КАС України питань – застосування аналогії закону чи аналогії права чи змісту норм іноземного права згідно з їх офіційним або загальноприйнятим тлумаченням, практикою застосування, доктриною у відповідній іноземній державі.

Відвід експерта у галузі права ухвала КЦС ВС від 26.02.2021 у справі № 757/7499/17-ц

Рішення про допуск до участі у справі експерта з питань права та долучення його висновку до матеріалів справи ухвалюється судом.

Вирішуючи питання, чи є заявлена особа експертом у галузі права у цій справі, Верховний Суд дійшов висновку, що такі твердження банку є помилковими, оскільки аналіз частини першої статті 73 ЦПК України дає підстави для висновку, що особа набуває статус експерта у галузі права у разі ухвалення судом рішення про допуск її до участі у справі у такому процесуальному статусі, а також долучення його висновку до матеріалів справи

Верховний Суд не вирішував питання про залучення особи до участі у справі як експерта у галузі права, відповідне судове рішення суд касаційної інстанції не ухвалював, як і не вирішував питання про долучення до матеріалів справи висновку, складеного на запит адвоката.

Відвід експерта у галузі права ухвала КЦС ВС від 26.02.2021 у справі № 757/7499/17-ц

Верховний Суд наголошує на тому, що наявність у матеріалах справи науково-правового висновку, поданого стороною позивача, не свідчить, що такий висновок долучений судом до матеріалів справи, оскільки таке рішення не ухвалював Верховний Суд, а подання заяв та клопотань про долучення до матеріалів справи науково-правового висновку є правом сторони, яке передбачене частиною першою статті 43 ЦПК України.

У зв'язку з наведеним, Верховний Суд дійшов висновку, що особа не набула статусу експерта у галузі права у цій справі, оскільки таке питання суд касаційної інстанції не вирішував, відповідного судового рішення не ухвалював; а отже, не настали умови, за яких особа набула статусу фахівця у галузі права, якому за нормами ЦПК України може бути заявлений відвід.

Верховний
Суд

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!